

Міністерство охорони здоров'я України
Івано-Франківський національний медичний університет
Кафедра мовознавства

**СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«РИТОРИКА ТА АКАДЕМІЧНЕ ПИСЬМО»**
2022/2023 навчальний рік

Освітньо-професійна програма «Фармація, промислова фармація»

Рівень вищої освіти **Третій (освітньо-науковий) рівень**

Кваліфікація освітня **Доктор філософії**

Галузь знань **22 Охорона здоров'я**

Спеціальність **226 Фармація, промислова фармація**

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Шифр дисципліни в ОНП	BK 1 https://www.ifnmu.edu.ua/uk/publichna-informatsiya/osvitni-prohramy
Викладачі	д.ф.н., проф. Луцак С.М. д.ф.н., проф. Ільків А.В.
Електронна сторінка кафедри	https://ifnmu.edu.ua/uk/strukturni-pidrozdili-2/kafedry/kafedra-movoznavstva
Контактний телефон кафедри	+38 (0342) 75 01 07
E-mail кафедри	mova@ifnmu.edu.ua
Формат дисципліни	вибіркова дисципліна
Обсяг дисципліни	3,0 кредити ЄКТС
Мова навчання	українська
Посилання на навчально-методичні ресурси кафедри	ВД 1 Риторика та академічне письмо
Матеріально-технічне забезпечення	Навчальні кімнати, обладнані мультимедійними засобами; комп'ютерний клас з програмним забезпеченням. https://ifnmu.edu.ua/images/zagalna_informacia_kafedri/movoznavstva/files/materialino_tehn_zabezpechennia_.pdf
Консультації для студентів	Щосереди о 16:30-18:00

2. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вибіркова дисципліна «Риторика та академічне письмо» вивчається здобувачами наукового ступеня *доктор філософії* спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» у третьому семестрі другого року навчання й забезпечує грунтовні знання ефективних засобів і методів усного та писемного наукового мовлення у сфері професійної та дослідницько-інноваційної діяльності. Вивчення цієї дисципліни сприятиме вільному обміну знаннями, допоможе майбутньому вченому зорієнтуватися в науковому дискурсі й збудувати наукову кар'єру. Зміст цього курсу складають такі компоненти, як науковий дискурс, особливості наукового стилю, стратегії письмового мовлення; лексика наукового стилю (сталі вирази, латинські назви та вирази, слова-зв'язки), специфіка використання граматики в наукових текстах; наукові тексти (види, формати, специфіка); анотації, рецензії, огляди; наукові статті (структура, зміст, мова, оформлення); наукові тези; оформлення супутньої інформації (спісок джерел, інформація про автора); структура і модуси публічного виступу, аналіз аудиторії за різними класифікаційними підходами; паралінгвістичні засоби ефективного впливу на співрозмовника.

Мета вибіркової дисципліни «Риторика та академічне письмо» передбачає формування стійких навичок академічного професійно-орієнтованого спілкування та викладу власних наукових положень в усній і писемній формах, формування навичок і вмінь продукування якісних текстів фахового спрямування та їх презентація у процесі публічного виступу, формування мовленнєвої компетентності висококваліфікованих фахівців, здатних застосовувати набуті мовленнєві навички для виконання оригінального наукового дослідження та їхнього впровадження у національний та міжнародний освітньо-науковий простір.

Передумови для вивчення дисципліни полягають у доповненні знань, одержаних з базових практичних й теоретичних курсів та лінгвістичних дисциплін з акцентом на риторику й академічне письмо.

У процесі досягнення цієї мети реалізуються **комунікативні, когнітивні та розвиваючі цілі**, які полягають в удосконаленні й подальшому розвитку знань, навичок і вмінь публічного виступу та академічного письма, а саме:

- ознайомити аспірантів з поняттям риторики, академічного письма та наукового дискурсу;
- сформувати навики роботи з науковими текстами різних жанрів;
- розвивати вміння створювати різні жанри і види власного наукового тексту;
- вдосконалити вміння усного спілкування в монологічній та діалогічній формі зі спеціальності (доповідь, повідомлення, презентація, бесіда за круглим столом, дискусія, підведення підсумків і т.д.);
- сформувати навики створення письмового наукового повідомлення на тему, пов'язану з науковою роботою здобувача наукового ступеня «доктор філософії» (наукова стаття, тези, доповідь, реферування, анотування);
- навчити диференціювати види та жанри довідкової та наукової літератури;
- розвинути раціональний спосіб мислення: уміння виконувати різноманітні логічні операції (аналіз, синтез, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, аргументування, узагальнення та висновок, коментування);
- вдосконалити вміння формулювати цілі, планувати та досягати результатів у науковій діяльності;
- розвинути здатність чітко і зрозуміло викладати свою точку зору з проблеми; розуміти та цінувати інший погляд на наукову проблему, вміти вести наукову дискусію, коректно відповідати на проблемні запитання наукових опонентів, намагатися співпрацювати, досягати згоди, виробляти спільну позицію в умовах різних поглядів та переконань;

- сформувати готовність до різних форм та видів міжнародної співпраці (спільній проєкт, грант, конференція, симпозіум, семінар, нарада та ін.);
- навчити діяти у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної добросерединності та професійної етики; коректно покликатися на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей;
- донести до слухачів значущість норм академічної добросерединності, вміння давати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх із моральними та професійними нормами.

Основним завданням цього курсу є розвиток в аспірантів здібностей навчатися, формувати власний науковий імідж, вдосконалювати академічну грамотність.

Академічне письмо передбачає формування певного комплексу компетенцій, без яких неможливе здійснення наукового дослідження у закладі вищої освіти. Цей комплекс передбачає формування як лінгвістичних (мовних, синтаксичних, стилістичних, риторичних), так і металінгвістичних компетенцій, зокрема, вміння логічно та критично мислити, аналізувати і синтезувати інформацію, створювати власні наукові тести та презентувати їх через публічний виступ.

В аспекті змістового наповнення вибіркова дисципліна «Риторика та академічне письмо» тісно інтегрується із усіма компонентами освітньо-наукової програми здобувачів наукового ступеня *доктор філософії*.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ

Навчальна дисципліна «Риторика та академічне письмо» спрямована на оволодіння студентами компетентностями, освоєння програмних результатів навчання та практичних навичок зазначеними у Робочій навчальній програмі з дисципліни, з якою можна ознайомитись за покликанням: [ОНП_Фармація, промислова фармація_226](#)

4. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

4.1. Структура навчальної дисципліни

На вивчення вибіркової дисципліни «Риторика та академічне письмо» відведено **3 кредити ECTS / 90 годин:** 10 годин лекцій, 20 годин практичних, 60 годин практичних самостійної роботи.

Дисципліна «Риторика та академічне письмо» структурована на один модуль «Риторика у вищій школі та основи академічного письма», який у свою чергу включає два змістових модулі:

- 1) Риторика у вищій школі
- 2) Основи академічного письма

Назви модулів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лекц.	практ.	самост.	
МОДУЛЬ 1. «Риторика у вищій школі та основи академічного письма»					
<i>Змістовий модуль 1. «Риторика у вищій школі»</i>					
Риторика як наука і навчальна дисципліна: від давнини до сучасності	2	2			
Риторика в системі інших наук.	6			6	

Визначальні ознаки риторики.	6			6
Теоретична риторика. Історія становлення та розвитку	2		2	
Основні поняття класичної риторики	6			6
Структура публічного виступу. Види доведення. Теза й аргументи. Види і жанри публічного виступу. Лекція та виступ на семінарському занятті як жанр публічного виступу	2		2	
Закони риторики	6			6
Еротетика. Логіка запитань і відповідей	2	2		
Культура ведення наукової дискусії у галузі фармації	2	2		
Неориторика	6			6
Еристика. Правила ведення наукової дискусії.	2		2	
Мовленнєвий етикет фармацевта. Міжкультурна комунікація. Міжкультурна комунікація.	2		2	
Класифікація запитань і види відповідей. Стратегія відповідей на «гострі запитання»	2		2	
Змістовий модуль 2. «Основи академічного письма»				
Основні засади академічного письма	2	2		
Академічний текст: організація та технологія роботи	2	2		
Наука як особлива сфера діяльності людини. Наукова мова – комунікативний феномен. Теоретико-методологічні засади наукового стилю в українській мові. Підстилі і жанри.	2		2	
Академічний текст як система. Види академічних текстів. Зміст і форма академічного тексту.	2		2	
Цілісність академічного тексту	6			6
Лексико-синтаксичні труднощі написання академічного тексту	6			6
Інтертекстуальність академічного тексту	6			6
Наукова стаття і дисертація як жанри сучасного наукового стилю.	2		2	
Академічна мобільність. CV-форма як паспорт спеціаліста. Гранд як спосіб підтримки перспективних ідей. Академічне письмо та академічна добросердість. Етичний кодекс ученого	2		2	
Психологічні, логічні та мовно-стилістичні засади редактування наукового тексту	6			6
Етапи організації процесу академічного письма	4			4
Академічне есе як один із жанрів академічного письма	2			2
ПМК	2		2	
УСЬОГО	90	10	20	60

4.2. Методи навчання

Методи навчання, які застосовуються викладачами кафедри мовознавства ІФНМУ на заняттях з дисципліни «Риторика та академічне письмо», включають:

- методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності, зокрема метод дискусії, створення ситуації пізнавальної новизни;
- метод одностороннього представлення матеріалу (лекція, доповідь, тощо);

- *метод проблемного навчання*, що ґрунтується на аналізів «кейсів» і спонукає до дискусійного обговорення проблеми;
- *метод формування комунікативних навичок*, застосування якого розвиватиме здатність аспіранта чітко й однозначно формулювати наукові положення, вести дискусію, ставити запитання і відповідати на них;
- *метод спонукання до творчого пошуку*;
- *метод вправ*, за допомогою якого розвиваються і зміцнюються необхідні риторичні вміння і здібності, імітується інтелектуальний процес прийняття рішень, розв'язання проблемних ситуацій; здійснення ефективного впливу засобом публічного мовлення;
- *метод тренінгу*, що дозволяє зруйнувати стереотипні способи поведінки і мислення;
- *метод рефлексії*, що розвиває критичне мислення, розвиває здатність до самоосвіти і саморозвитку;
- *сугестивний метод*, застосування якого сприяє усуненню психотравматичних факторів (скутості, страху публічного виступу, побоювання можливих помилок, замкнутості);
- *комунікативний метод*, який зорієнтований на організацію адекватного процесу реального спілкування завдяки моделюванню основних закономірностей мовленнєвого спілкування;
- *метод програмованого навчання*.
- *метод з використанням інформаційно-комунікативних засобів навчання*.

4.3. Система оцінювання

Детальна інформація про систему оцінювання розміщена на електронній сторінці кафедри за покликанням [ОцінюванняPhD.pdf](#)

4.3.1. Оцінювання поточної навчальної діяльності аспірантів

Поточний контроль проводиться викладачами під час практичних занять. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв’язку між викладачами та здобувачами наукового ступеня *доктор філософії* в процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією слухачів. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки аспірантів до виконання конкретної роботи. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизовані та включають контроль теоретичної та практичної підготовки.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: стандартні тести, презентації власного дослідження; написання письмових робіт в академічному стилі, модульна контрольна робота.

Поточна успішність оцінюється за багатобальною накопичувальною шкалою.

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну діяльність при вивчені **Модуля 1** “Риторика у вицій школі та основи академічного письма”, – **120** балів, що вираховується шляхом множення максимального позитивного балу «**12**» за одне практичне заняття на кількість практичних занять (**9**) і додаванням максимальних **12 балів** за виконання індивідуальної роботи.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати здобувач при вивченні **Модуля 1** “Риторика у вицій школі та основи академічного письма”, складає **72** балів, що вираховується шляхом множення мінімального позитивного балу «**8**» за одне практичне заняття на кількість практичних занять (**9**) у цьому модулі.

4.3.2. Підсумковий контроль знань, його форми та оцінювання

Підсумковий модульний контроль є підсумковим видом контролю знань здобувачів наукового ступеня *доктор філософії*. Він проводиться по закінченні вивчення курсу риторики

та академічного письма. Цей вид контролю є стандартизованим і включає контроль теоретичної та практичної підготовки. Максимальна кількість балів, яку аспірант може набрати за підсумковий модульний контроль, складає **80 балів** і вважається складеним, якщо здобувач набрав не менше **50 балів**.

Структура підсумкового модульного контролю:

1. Тест на знання теоретико-методологічних принципів і зasad риторики й академічного письма (письмовий варіант тестового завдання або проходження тесту із використання комп'ютерного програмного забезпечення, кількість завдань – 40, кожне тестове завдання оцінюється в 1 бал) – максимальнно **40 балів**.
2. Написання наукової статті, аналіз її структурних компонентів і стилістичних особливостей (**20 балів**) та публічний виступ із оприлюдненням результатів дослідження, відповіді на запитання аудиторії, участь в дискусії (**20 балів**) – максимальнно **40 балів**.

Критерій оцінювання п.2 (другої частини) ПМК

№	Аналіз письмового варіанту наукової статті (характеристика структурних компонентів і стилістичних особливостей) (максимальний бал – 20)	
1	Наявність основних структурних компонентів статті	0, 1, 2
2	Правильність оформлення цитат	0, 1, 2
3	Правильність оформлення списку літератури	0, 1, 2
4	Висвітлення актуальності теми дослідження	0, 1, 2
5	Опис методів дослідження	0, 1, 2
6	Формулювання мети і завдань	0, 1, 2
7	Пояснення ключових термінів дослідження	0, 1, 2
8	Правильність граматичних структур наукового тексту	0, 1, 2
9	Стилістичне оформлення наукового тексту	0, 1, 2
10	Окреслення перспектив подальшого дослідження	0, 1, 2
Публічний виступ із оприлюдненням результатів дослідження, відповіді на запитання аудиторії, участь в дискусії (максимальний бал – 20)		
11	Логічний взаємозв'язок частин промови	0, 1, 2
12	Наявність логосу, етосу і пафосу як модусів публічного виступу	0, 1, 2
13	Наявність презентації, її зв'язок із доповіддю	0, 1, 2
14	Доречність групування аргументів різних типів	0, 1, 2
15	Аргументація, зв'язок між тезою та аргументами	0, 1, 2
16	Встановлення контакту з аудиторією	0, 1, 2
17	Паузи і логічні наголоси	0, 1, 2
18	Темп мовлення	0, 1, 2
19	Відповіді на запитання аудиторії	0, 1, 2
20	Жестикуляція, її доречність, зв'язок із текстом	0, 1, 2

*0 – відсутність вищезазначеного показника в науковій статті та під час публічного виступу; 1 – показник наявний, однак неповною мірою, 2 – показник наявний на достатньому рівні.

5. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Нормативні документи ІФНМУ щодо організації освітнього процесу, протидії булінгу, корупції, дотримання академічної добросесності, ознайомлення з освітніми програмами тощо, розміщені на сайті Університету за покликанням <https://www.ifnmu.edu.ua/uk/publichna-informatsiia>.

Процедура відпрацювання та перескладання.

Відвідування аспірантами всіх занять є обов'язковим. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про організацію відпрацювання здобувачами освіти пропущених занять у ІФНМУ (<https://www.ifnmu.edu.ua/uk/normatyvni-dokumenty>).

Відпрацювання практичних занять відбуваються на кафедрі мовознавства щосереди з 16.30 до 18.00 у чергового викладача. Відпрацювання пропущених практичних занять здійснюється за попереднім записом аспірантів, дистанційно через електронну форму https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=2z4CEjT_dEWmFxo8Hsuj1huSke9WhVEL_ztvOzkuX11UOFRVS1M1VUINRzREQjNIQzc5SEVGNkxWOC4u, при наявності дозволу з деканату чи документа, що засвідчує поважну причину пропуску заняття.

Питання дозволу на відпрацювання здобувачем пропущених практичних занять після дати складання групою ПМК вирішується відділом аспірантури.

Здобувачам надається можливість перескладання незадовільних поточних оцінок не пізніше двох тижнів після отримання поточної незадовільної оцінки під час відпрацювання практичних занять або у свого викладача в індивідуально призначений час. Після закінчення двотижневого терміну, до дати складання ПМК, дозвіл на відпрацювання негативної оцінки надає завідувач кафедри, після складання ПМК – тільки відділ аспірантури. Здобувач, який не набрав мінімального балу з поточної успішності чи має невідпрацьовані пропущені заняття, до складання ПМК не допускається. У такому випадку до призначеної дати перескладання ПМК здобувач користується повторним правом отримати допуск на складання ПМК при умові відпрацювання пропусків, або перескладання незадовільних поточних оцінок. Здобувачі, які не склали ПМК, мають право на його перескладання не більше двох разів: перше – впродовж 10 днів з дня здачі ПМК групою, друге – впродовж 10 діб від першого перескладання ПМК.

Позитивна оцінка, отримана здобувачем при складанні ПМК із дисципліни «Риторика та академічне письмо» не перескладається.

Акценти на академічній добросердісті, правилах поведінки

Здобувач наукового ступеню повинен уникати будь-яких порушень академічної добросердісті (Правила внутрішнього розпорядку для осіб, що навчаються в ІФНМУ, Кодекс академічної добросердісті ІФНМУ, Положення про академічну добросердість в ІФНМУ <https://www.ifnmu.edu.ua/uk/normatyvni-dokumenty>). Недопустимими є будь-які дії, сутність яких полягає у наданні або отриманні несанкціонованої допомоги або нечесної переваги у будь-якій формі академічної роботи (академічне шахрайство), фальсифікація результатів досліджень, посилень у власних публікаціях, надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої чи наукової діяльності, оприлюднення наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (академічний plagiat), оприлюднення твору, написаного третьою особою на замовлення здобувача, списування будь-яких письмових робіт інших здобувачів (у тому числі будь-яких письмових завдань, що виконуються здобувачами у межах навчального процесу під час проміжного та підсумкового контролю знань відповідно до програми навчальної дисципліни, а також під час державних екзаменів тощо).

6. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

6.1. Основна

6.2. Додаткова

1. Академічна добробачесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: колективна монографія / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро: ДРІДУ НАДУ. 2017. 169 с.
 2. Академічна культура українського студентства: основні чинники формування та розвитку. Східноукраїнський Фонд соціальних досліджень. URL: http://fond.sociology.kharkov.ua/images/docs/academ_cult/material.pdf.
 3. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. 260 с.
 4. Гінзбург М. Синтаксичні конструкції у фахових текстах: практичні висновки з рекомендацій мовознавців. Вісник: Проблеми української термінології. Львів: Вид-во Національного університету «Львівська політехніка», 2008. № 620. С. 26-32.
 5. Гнезділова К.М. Академічна чесність як цінність корпоративної культури університету. Вісник Черкаського університету. Вип. 14. 2016. Серія «Педагогічні науки», 2016. С. 23-30. URL: ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/download/1133/1153.
 6. Загнітко А. Синтаксис української мови. Теоретико-прикладний аспект / А. Загнітко, Г. Миронова. Brno : Masarykova univerzita, 2013. С.165.
 7. Дем'яненко М.М. Плагіат: його різновиди та заходи протидії. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія, 2014. Вип. 4. С. 86-90.
 8. Кременовська І.В. Плагіат у наукових публікаціях: методи виявлення та викорінення. Наука України у світовому інформаційному просторі. Вип. 11. К.: Академперіодика, 2015. С. 60-66.
 9. Мацько Л.І., Кравець Л.В. Культура української фахової мови: навч. посіб. К.: ВЦ «Академія», 2007. 360 с.
 10. Науковий текст як форма реалізації мовнопрофесійної діяльності. URL:<https://studopedia.org/10-127527.html>.
 11. Риторика. Модульний курс: навч.посіб. / Л.В. Прокопчук. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2017. 206с.

12. Рижко О. Поняття, види, класифікації plagiatu. Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника. 2016. № 8. С. 134-150. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/lnnbyivs_2016_8_12.
13. Сацик В. Академічна доброочесність: міфічна концепція чи дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти? URL: <http://education-ua.org/ua/articles/930-akademichna-dobrochesnist-mifichna-kontseptsiya-chi-dievij-instrument-zabezpechenna-yakosti-vishchoji-osviti>.
14. Сидоренко В.В. Полілог в академічному дискурсі. Зб. матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Академічна культура дослідника в освітньому просторі», Сумський державний педагогічний ун-т імені А.С. Макаренка, 17 травня 2018 року. Суми. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/710798/1/%D0%A1%D0%B8%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%D0%A1%D1%83%D0%BC%D0%B8.pdf>
15. Сурмін Ю.П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація: навч.-метод. посіб. К. : НАДУ, 2008. 184.
16. Тимошенко Т.В., Н.В. Гречихіна. Академічне письмо. Наукові записки: зб. наук. пр. Кіровоград : КНТУ, 2009. Вип. 9. С.214-219.
17. Ткаченко Л.І. Креативність і творчість: сучасний контент. Освіта та розвиток обдарованої особистості.2014. № 9. С. 32-35.
18. Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма: Методичні рекомендації та програма курсу. К., 2016. 61 с.

6.3. Інформаційні ресурси

1. <https://www.https://spaf.cerias.purdue.edu/StudentInfo/spaf.htmlenago.com/academy/thesis-vs-dissertation/>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=653fbh375AQ&feature=youtu.be>
3. <http://bibliosynergy.ula.org.ua/index.php/proekt>
4. <http://journ.univ.kiev.ua/evm/index.php/.../akademichne-pysmo3.http://academ-write.tilda.ws/>
5. http://books.google.com.ua/books?id=Rmu1dXlu2eEC&hl=ru&source=gb_similarbooks
6. <http://www.gsas.harvard.edu6.http://owl.english.purdue.edu/>

Розробниця силабуса
д. фіол. н., професорка

Анна ІЛЬКІВ

Завідувачка кафедри мовознавства
д. фіол. н., професорка

Світлана ЛУЦАК

Сторінка 10 з 10

Силабус вибіркової дисципліни «Риторика та академічне письмо»
ОНП «Фармація, промислова фармація» третього (освітньо-наукового) рівня, 2022/2023 н.р.